

Pietisten.

Namnet Pietist kommer af ett Latinskt ord, Pietas, gudaktighet.

N:o 6.

Juni 1864.

23 Årg.

Epistelen till de Romare.

Tionde Capitlet.

Innehåll: 1:o. Vidare utveckling af det närmast förutgående, om Israels nit och sjelfrättfärdighets-sträfvan, hvarunder de ej förstå ellerakta Guds rättfärdighet (v. 1—4). 2:o. En jemförelse emellan lagens och trons rättfärdiggörelse-wäg (v. 5—10). 3:o. Trons rättfärdighet erbjudes lika fritt åt alla folk, men förutsätter att de få höra evangelii predikan (v. 11—17). 4:o. Men denna har utgått t. o. m. till hedningarna, mycket mer till Judarna; dessas otro är derföre deras egen skuld (v. 18—21).

Besvarne 1—4.

1. Bröder, mitt hjertas begär och bön till Gud är för Israel, att de måtte wara salige.

Här, likasom i föregående Capitel, börjar Apostelen med att uttala hwad som uppfyllde hans hjerta. Uti Cap. 9: 1—3 sade han sig bära i hjertat en "stor sorg och ideliga pina" för sina bröder af Israel, ända derhän, att han och önskat sig för deras skull bortkastad ifrån Kristus; och här säger han: "Mitt hjertas begär och bön till Gud är för Israel, att de måtte wara salige". När Apostelen sålunda uttalar hwad som låg på hans hjerta, hafwa wi deraf den fördelen, att wi desto lättare förstå hans syfte med det han talar. Vi weta således, att allt hwad Apostelen här skrifer, är beräknadt att verka till de otrogna Judarnas winnande, väckande och upplysande om salighetens väg, om evangelii hemligheter, särskildt om orsaken till äfwen deras förtappelse, hwilka "hafwa nit om Gud". Men då det som wedersör Israel, är oss Redt till ett exempel (1 Cor. 10: 6), så äro härmed dessa djupa lärdomar gifna åt hela werlden, att hwar och en, som will salig wara, här skall lära evangelii doldaste hemligheter, såsom t. ex. den, hwarföre äfwen de mest allwarliga själar, som med stort nit fara efter rättfärdighet och salighet, likwäl kunna blifwa ewigt förlorade. Det är att åter framställa den stora salighetsläran, som här utgör Apostelens syfte. Han säger: Mitt hjerta är uppfyllt med bekymmer, omsorg och bön för Is-

rael, "att de måtte salige warda" — ordagrannt: "till (deras) salighet", "frälsning". Och detta, som uppfyllde Apostelens hjerta, neml. själar's frälsning, detta är ock ämnet för hans ord. Vi få således äfwen i detta Capitel höra huru wi skola warda saliga. Måtte Gud rätt öppna våra hjertan för det stora ämnet! — Men wi hafwa ännu några nyttiga lärdomar att hemta af dessa första inledningsord. Apostelen säger:

Bröder *), mitt hjertas begär och bön till Gud är för Israel. Utom den redan anmärkta lärdomen häraf, neml. om Apostelens syfte, så få wi här se ett exempel af den kärlek, en Christen bör hysa och bewisa mot sina fiender. Paulus war af sina landsmän försmäddad, stymsad och förföljd, och dock har han icke allenast hytt ett förionligt hjerta emot dem, utan ock varit uppfylld af innerligt deltagande, sorg, wälsönskan och förbön för deras frälsning. Må wi betänka och minnas detta exempel. Det händer stundom Christna, att de af ewangelii fienders ondskan och försmädelse retas till wrede och otålighet. Detta är att alldeles glömma sin ställning. Skulle det icke så wara, att "den som född är efter köttet förföljer honom, som född är efter Anden"? Skulle icke Christi efterföljare likna sin Herre uti lidande? Men lide wi med Christus, då böra wi ju hålla det för en hög ära, och med Honom endast "wälsigna dem, som banna, och bedja för dem, som göra oss skada och förfölja oss". Äfwen fienderna kunna en annan tid wara omvända och troende bröder i Christo — såsom Pauli historia wisar, att han den ena tiden war en förföljare och en annan tid en trogen och förföljd Apostel. Derföre skola wi med all kärlek söka våra fienders salighet. Sådant lærer oss detta Apostelens föreböme. — Och hwad iärskildt förbönen angår, så se wi här, såsom i flera Pauli Epistlar, att han icke ansett det nog att blott predika och skrifwa till människors wälfärd och upplysande, utan att han ock först och sist legat i bön för dem inför Herren. Se t. ex. Eph. 1: 16—18; Cap. 3: 14—20; Phil. 1: 4; 1 Thes. 1: 2. m. fl. ställen. Äfwen andra medel böra wi flitigt använda: så ofta det är oss möjligt; men bönen är ett medel, som på alla tider och rum står oss till buds, och med denna böra wi derföre alltid fortsara. När wi icke mera hafwa tillträde till människorna, hafwa wi alltid tillträde till Gud; och hos Honom äro Andens krafter, som Han alltid kan utsända till dem, för hwilka wi bedja. Såsom redan är anmärkt, finna wi ofta, huru Paulus bad för dem, till hwilka han skref; men här se wi, huru han ock bedit för dem, som hatade och förföljde honom. Han har sålunda ålydt sin Herres bud och efterföljt Hans exempel. Och då wi betänka, i hwilka stränga ordalag Apo-

*) Att här menas bröder i tron, icke de som blott woro bröder efter köttet (Cap. 9: 3), det se wi deraf, att Apostelen talar om, icke till det otrogna Israel (v. 2, 3, m. fl.).

stelen i det föregående Capitlet framställde Judarnas ofaliga belägenhet, och här se den warma kärlek, med hwilken han tänker och beder för deras wäl, borde hwar och en inse falskheten af den dom, werlden så ofta fäller öfwer den allwarsamma bättringspredikan och förkunnelsen af Guds domar, neml. att en sådan predikan icke står tillsammans med en rätt kärlek till menniskorna. Det är dock twärtom den högsta kärlek, att någon uttalar den sanning, hwarpå menniskors ewiga wäl beror. Apostelens allwarsamma predikan och hans warma förbön, hafwa slutit från en och samma källa, blott kärlek. Måtte wi häruti wara hans efterföljare, såsom han war Christi! — Apostelen går nu att förklara hwad som synnerligen wäkte hans innerliga deltagande för Israel. Han säger:

2. Ty jag bär vittne med dem, att de hafwa nit om Gud, dock icke wisligen.

Ty jag bär vittne med dem — "jag bär dem vittnesbörd". Sammanhanget antyder, att Apostelens innerliga omsorg och deltagande för Israel blifwit särskildt uppväckta och förskade derigenom, att han kände deras nit och arbete, för att tjena Gud och wara rättfärdiga inför lagen. Som han sjelf war en af dem och warit uppfostrad ibland dem, egde han här om en noggrann kännedom och kunde intyga, att, hwad en större del af dem beträffade, de hade "nit om Gud" — de woro icke liknibda om Gud och religionen, utan hade mycket allwar wid des utöfswande och förswarande, gjorde sig mycket möda och arbete med den heliga lagens uppfyllande, med offrande, bedjande, fastande, almösegifwande, uppenbara synders bekämpande, o. s. w., med hwilket allt de "foro efter rättfärdighet" (Cap. 9: 31). Nu, att lättsinige gudsföraktare gå till ewig förtappelse, är wäl också alltid en ömkanswärd sak; men mycket mer måste det gripa en Christens hjerta, att se det äfwen sådane skola gå miste om saligheten, hwilka med nit och allwar sökt efter densamma. — Men här skola många med undran fråga: Huru är det möjligt, att äfwen de, som hafwa nit om Gud och sin salighet, likwäl skola förtappas? Wisserligen har Herren Christus äfwen sjelf sagt: "Många skola söka att ingå genom den tränga porten, och skola dock icke kunna" (Luc. 13: 24); men hwem skulle icke ändå med bekymmer fråga: huru är detta möjligt? huru tillgår det, och hwad är orsaken? Derpå swarar nu Apostelen, då han tillägger:

Dock icke wisligen — egentl. "dock icke efter kunskap", d. ä. icke efter den sanna kunskapen om Gud och Hans råd till vår frälsning. De känna icke Guds rättfärdighet; de weta ej att "intet lött kan af lagens gerningar warda rättfärdigt inför Gud", att Herren Gud endast i sin Son hafwer allt sitt behag och blott i Honom är syndare nådig. De hafwa nit om Gud, de sara efter rättfärdighet, men blott efter sitt eget förstånd och tycke. De söka att ingå genom den tränga porten, men weta icke hwar den

porten finnes. Sådant ligger i Apostelens ord: icke wiörligen, "icke efter kunnskap". — Uti ett sådant olyckligt nit och farande efter rättfärdigheten hade och Paulus sträfwat före den lyckliga stund, då det himmelska ljuset nedflog honom. Om detta sitt nit under "Judasckapet" talar han ofta, såsom i Apg. 26: 9; Gal. 1: 14; Phil. 3: 6. Och nu betygar han, att allt detta nit och allwar i religionen icke frälsar människan, icke ens minskar hennes ansvar, eller den dom som hwilar öfwer otron, utan att hon med allt detta nit och farande efter rättfärdighet går till ewig förtappelse, om hon icke blifwer omvänd till den enda salighetens wäg. Wi hafwa sett, att Apostelen hade en "stor sorg och idel- lig pina i sitt hjerta" just för deras fördömmelse, om hwilka han här betygar, att de hade "nit om Gud". Han hade icke något hopp om deras salighet på grund af deras allwar och nit.

Detta borde dock wäcka oss till besinning. Först borde de wakna, hwilka midt i christenheten uttala den lösa, hedniska me- ningen, att om en människa blott är allwarlig i sin religion, det icke är af så stor wigat hwilken tro hon har; att hennes okunnig- het och willfarelser icke skola hindra hennes frälsning. Huru helt annorlunda lärar här Apostelen! Med all sin brinnande kärlek förjer han här öfwer Judarna såsom osaliga, på samma gång han vittnar om deras nit i religionen; och denna deras olycksaliga be- lägenhet tillskrifwer han en wiß okunnighet. Wi böra icke för- gäta att här talas om den okunnighet, som, för det första, rörer sjelfwa salighets wägen, och för det andra, är de okunnigas egen skuld. Det är endast det obotsfärdiga sinnet, det uppsåtliga mot- ståndet mot Herrens röst, som är skulden till en så beskaffad okun- nighet inom ett land, der Guds ord finnes. Och huru helst wårt blinda förnuft må tycka derom, så har dock den store Guden låtit förkunna, att syndares frälsning gifwes endast i Sonen, att "uti ingen annan är salighet", att "det är intet annat namn under himmelen menniskorna gifwet, i hvilket wi skola saliga warda", än Jesu Christi namn; att endast Han är "wägen, sanningen och lifwet"; att "ingen kommer till Fadren, utan genom Sonom". För sådana Herrens ord borde wißt den nämnda lösa och sjelf- tagna meningen wika. — Men icke dermed nog: wi hafwa och funnit Herren Christus betyga, att äfwen sådane, som tillhöra Hans rikets bröllop på jorden, som bekänna sig till Hans ewan- gelium, tjena Sonom och göra "många kraftiga gerningar i Hans namn", likwäl skola bortkastas i det yttersta mörkret, när de icke egt det ljuset, som afsläder människan all hennes egen rättfärdig- het och drifwer henne att söka och ifläda sig Hans rättfärdighets bröllopskläder (Matth. 7: 22, 23; Cap. 22: 11-13). Detta är ett ännu skarpare vittnesbörd, att icke någon frälses för sitt nit, allwar och "kraftiga gerningar", utan att här ännu fordras att höra Guds röst och komma till det sanna ljuset, ja, lefwa det san- na lifwet i Sonom, som ensam är salighetens wäg.

Men förstå nu detta rätt. På samma gång det är högst

tänkwärdt, att nit, allwar och gerningar icke frälsta själen, utan att här ännu fordras det ljus, hwarigenom wi ikläda oss Christum; så äro dock de menniskor tusenfaldigt mer straffvärda, hwilka med allt sitt ljus i evangelium icke hafwa något nit om Gud, utan framleswa i lättsinne och säkerhet. Denna dom skall drabba den största mängden af Christi bekännare, hwilka ifrån sin barndom blifwit underwista i all Guds kunskap, men dock så förakta den kända sanningen och Guds wilja, att de lefwa helt forglöse och obekymrade i all werldens fäfanlighet. "förakta Herren, som dem köpt hafwer", och trampa både Hans bud och Hans nåd under sina fötter. Här sannas hwad en gammal lärare klagar: "Judarna hade nit, utan att ega den sanna kunskapen; wi deremot — ad wel wi hafwa kunskapen utan nit". Men att de "löse föraktare skola komma på skam", det är dock hwad wi ganska lätt begripa. Mera besynnerligt är det som Apostelen här lärer, att äfwen de, som hafwa nit om Gud och fara efter rättfärdighet, likwäl wärda förtappade, när de icke nitälskat "wisligen", eller "efter kunskap". Men att detta är sanning, derom vittna och stora werldsbekanta exempel. Många hafwa af nit och allwar för sin religion warit Christi bittraste fiender. Uti sitt nit om Gud och lagen förde Judarna Kristus till huswudskalleplatsen. Det war af nit om Gud och lagen, Saul förföljde Guds församling, så som han sjelf betygar (Phil. 3: 6; Apg. 22: 3, 4; Cap. 26: 9). Samma nit har fört millioner martyrer till en blodig död; såsom Herren uttryckligen hade förutsagt: "De skola mena sig göra Gud en tjenst dermed", neml. när de dräpa eder. Sådant torde lära oss förstå, att det icke är nog att hafwa allwar och nit om Gud, utan att här fordras äfwen den sanna kunskap, som winnes endast genom att i bättring och tro höra Herrens röst. — Men wi gå nu att se hwaruti Judarnas dödliga willfarelse bestått. Apostelen tillägger:

3. En de förstå icke Guds rättfärdighet, utan fara efter att upprätta sin egen rättfärdighet, och äro så icke Guds rättfärdighet undergifna.

Detta är hela werldens andliga historia — icke blott det otrogna Israels, utan också alla otrogna Christnas. "De förstå icke Guds rättfärdighet, utan fara efter att upprätta sin egen rättfärdighet, och äro så icke Guds rättfärdighet undergifna". Ja, huswudsaken i det som Apostelen här säger, är, att de "icke äro Guds rättfärdighet undergifna"; ty närmare gr-t. lyda orden så: "Icke kännande", eller: "i det de icke känna Guds rättfärdighet och söka att upprätta sin egen rättfärdighet, äro de icke Guds rättfärdighet undergifna". — Men hwad menas då här med Guds rättfärdighet? Det ordet kan beteckna twenne olika ting, neml. först Guds personliga rättfärdighet, i det Han dels i sig sjelf är rättfärdig och helig dels mot sina skapade warelser handlar och dömer rätt (Ps. 33: 5; 48: 11; 119: 137, m. fl.);

men för det andra betecknas i Skriften med Guds rättfärdighet äfwen den af Kristus och förwärfwade rättfärdighet, som tillräknas de troende (Cap. 1: 17; 3: 21, 22; 2 Cor. 5: 21; Phil. 3: 9). I hwilkendera af dessa två bemärkelser, Apostelen här brukar orden "Guds rättfärdighet", det se wi tydligt af sammanhanget. Först framställer Apostelen såsom motsats till Guds rättfärdighet vår egen rättfärdighet, sägande: "utan de söka att upprätta sin egen rättfärdighet". Deras märka wi, att här måste äfwas den Guds rättfärdighet, som gifwes oss i stället för vår egen rättfärdighet — således, den af Kristus och förwärfwade rättfärdigheten. För det andra gifwer Apostelen sjelf förklaringen på hwad han ment med Guds rättfärdighet, då han genast tillägger: "Ty Kristus är lagens ände, till rättfärdighet för hwar och en som tror". Det är således Christi och förwärfwade rättfärdighet, som Apostelen här kallar "Guds rättfärdighet" — likasom i Cap. 3, der han äfwen förklarar sig sålunda: "Den Guds rättfärdighet, säger jag, som kommer af Jesu Christi tro, till alla och öfwer alla dem som tro" (v. 21, 22. Jemf. 2 Cor. 5: 21). Det är denna Guds rättfärdighet, som de otrogna Judar och alla otrogna menniskor (genom sitt eget motstånd) icke känna. Det är detta Guds nådiga frälsningsråd, att Han wille sända sin ende Son till en försoning för våra synder; att Sonen skulle med både görande och lidande i vårt ställe fullgöra lagen, och att denna Hans tillfyllestgörrelse skänkes och tillräknas den troende till rättfärdighet — det är detta, som war för Judarna en förborgad hemlighet, huru många och stora vittnesbörder de och hade derom i sin Heliga Skrift och sin förebildande offertjenst.

Att de dock icke kunde förstå denna Guds rättfärdighet, det kom först af det fallna hjertats motvilja för sjelfwa saken — "de äro icke Guds rättfärdighet undergifna". Mennisko-naturen vill icke erkänna sin förtappade belägenhet och emottaga nåd af idel nåd. För det andra, kom härtill särskildt det naturliga mörkret, hwarigenom wi icke känna djupet af vårt eget förderf, ej heller Guds helighet, eller hwilken fullkomlig rättfärdighet Guds heliga lag kräfwer. Det war med de otrogna bland Judarna på samma sätt som med de otrogna bland oss. De kände icke, att Gud är helig och icke kan wara nöjd med menniskan, om icke äfwen hon är helig (3 Mos. 19: 2; 20: 26); de kände ej heller, att wi genom syndafallet äro så grundförderfwade, så långt borta från en sådan helighet, så fulla med all slags synd, att wi aldrig i tiden kunna inför Hans ögon bestå rättfärdiga i oss sjelfwa. Dersöre kunde de och företaga och fortfara med det fruktlösa arbetet, att söka upprätta sin egen rättfärdighet.

De fara efter att upprätta sin egen rättfärdighet. Detta sker på mycket olika sätt, efter de olika mått af upplysning eller mörker, som råda hos en menniska. Judarna mente sig wara rättfärdige blott med några yttre gerningar efter lagen, med sina

offer, böner, almosor, utwärtens ärbarhet, då de icke woro uppenbare mördare, äktenkapsbrytare, tjuftwar o. s. w. Detta är ock för den stora hopen ibland oss tillräckligt, för att man anser sig rättfärdig, eller åtminstone antaglig inför Gud. De åter, som förstått något om Guds helighet, de lägga härtill ännu något mera, såsom att man ock bör älska Gud, värda och betrakta Hans ord, hålla sabbathen helig o. s. w. men kunna ännu stå i orubbadt samband med den ärbare världen. Ännu något mera ljus, och man finner, att man också skall omvända sig från werlds-wäsendet och blifwa en andlig människa, ångra och afslägg sina synder, waka, bedja och försaka köttets lustar och tro på Jesus — detta sista äfwen såsom en lagens gerning — och somliga bland dessa deltaga äfwen i någon andlig verksamhet, för missionen eller för andra wälgörande ändamål. Allt sådant är ännu blott att söka upp-rätta sin egen rättfärdighet, sålänge själen häruti har sin salighetswäg, sitt egentliga hopp, och icke blifwit dödad af lagen.

Således beteckna dessa gerningar, att man far efter att upp-rätta sin egen rättfärdighet? Så torde ännu någon fråga. Svar: wisseligen icke. Nej, dessa och ännu flera gerningar kunna ock göras i äkta tro och gudsfruktan. Gerningarna beteckna icke sjelf-rättfärdighet. Men hör och märk hwad som betecknar densamma: Allt sådana eller dylika öfningar eller gerningar utgöra människans salighetswäg och innersta hjertetröst, om hon ock på det riktiga tron på Kristus och Hans försening. Således, då detta djupa, i allas vår natur liggande hoppet på vår egen rättfärdighet icke blifwit dödad genom Guds heliga kras, så att människan lärt hålla sin allwarligaste fromhet och sina bästa gerningar för "skada och träck", när det gäller bestå inför Gud och wara rättfärdig, ja, lärt söka nåd och förlåtelse äfwen för sina bästa gerningar, såsom med synd besmittade, utan twärtom flyr till dessa fromma öfningar och gerningar, för att i dem finna ro och tröst mot synden: då betecknar all denna fromhet en sjelfrättfärdig människa. En sådan talar då först och sist om gerningar, men far helt flygtigt öfwer predikan om den förlossning, som i Christo skedd är, hwilken predikan hon anser antingen tillräckligt hörd, eller kanske t. o. med skadlig för helgelsen. Sådant betecknar, att du icke är dödad af lagen, att din egen kraft icke ännu är bruten och tillintetgjord, utan att du ännu har din djupaste hjertetröst i något eget görande. Helt annat är det, när själen i allt förtwislar på sig sjelf, sin egen fromhet, sin egen kraft, blifwer för allting straffad och brottslig, men har sin enda tröst i Christi gerningar, Christi lydnad, Christi lidande, Christi böner, och blott af den stora, fria nåden lifwas att göra det godt är. Då äro gerningarna Andens frukter och för Gud behagliga gerningar.

Härmed är dock icke sagdt, att dessa troende nu äro fria från all sjelfrättfärdighet; nej, wisseligen icke. Men deras sjelfrättfärdighet är dock icke mer deras salighetswäg, utan deras fre-

stelse och plåga, hwilken de bemöta såsom all annan frestelse och synd, neml. att de sjelfwa bestraffa och fly densamma. Men derom, neml. om en sådan frestande och beswärande sjelfrättfärdighet, talas icke här, utan Apostelen talar om sådana menniskor, som uppsätligt, eller med verklig mening att sjelfwa bestå inför Gud, fara efter att upprätta sin egen rättfärdighet och icke äro Guds rättfärdighet undergifna.

Och grunderna till ett sådant uppsätligt sträfswande att upprätta sin egen rättfärdighet, äro de redan anmärkta, neml. att man icke rätt känner djupet af sitt förderf, ej heller af Guds heliga fordringar. Det ligger i allas vår natur ett stort lättfinne, att wi icke rättakta hwad Herren Gud säger, neml. att Han fordrar fullkomlig renhet och helighet. Och när man icke märker, eller skrymtaktigt låtsar icke märka, att Han allraförst will hafwa hjertats fulla kärlek och renhet, då ser man blott på några yttre gerningar, såsom om Gud wore nöjd med dessa, under det hjertat gifwes åt afgudarna, synden och werlden — man gifwer, såsom Luther säger, "skalen och agnarna åt Gud, men kärnorna och kornen åt djefwulen". Och då håller man sig rättfärdig inför Gud, om man kunnat gifwa honom många wackra gerningar, d. ä. många wackra skal, när man likwäl gifwit kärnorna, eller hjertat, åt synden och werlden. Det war detta de fariseers skrymteri, Herren Kristus i sina predikningar allramest angrep. Ut i den s. t. "bergspredikan" (Matth. 5—7 Cap.) se wi, att detta war hufvudämnet, neml. att afslöja fariseernas falska rättfärdighet; ty då de höllo sig rättfärdige, när de icke i gerning hade begått mord eller hor o. s. w., så förklarar Herren, att hwilken som förhörnas på sin broder, eller far ut i hårda ord emot honom, han är skyldig och dömd såsom mördare; hwilken som ser på en quinna med orent begär, han har allaredan gjort hor med henne i sitt hjerta. Sedan se wi t. ex. i Matth. 23 Cap. huru Han idkelligt ropar sitt "we" öfwer samma skrymteri och säger: "I gören drickelaret och fatet rent utantill, men inmanill äro allting fulla med rof och orenlighet". Den herrskande sjelfrättfärdigheten grundar sig således egentligen på det skrymteriet, att man icke låtsar märka, det Herren fordrar hjertats renhet, att man i sin fromhet ser blott på yttre gerningar. Och på det sättet kan man blifwa god och from i sina egna ögon. Will du då weta, huru du skall erhålla den trösten att du sjelf är from och god, så wet, att der till fordras blott att wara så skrymtaktig, att du icke bryr dig om hjertat, huruvida det är alla stunder godt, rent, ödmjukt, mildt och kärleksfullt, utan att du endast ser på gerningar. Då kan du blifwa så from som du behöfwer, för att hafwa tröst i dig sjelf — och då har du med all din fromhet blifwit en farise. Men har Herren Gud så framstått för din själ, att det blifwit dig angeläget att i allt, äfwen i hjertat och på alla stunder, wara helig och såsom det anstår inför Hans ögon, då blifwer du aldrig på jorden nöjd med dig, nej, då kan du wäl ofta så känna syn-

den så försträffligt mäktig, mångfaldig och ~~vederstygglig~~, att du icke mera wet hwart du skall wända dig, utan mången gång är färdig att alldeles förtwisla, oaktadt all den nåd evangelium förkunnar. Då kan du icke mer se dig from och rättfärdig i dig sjelf, utan blifwer nu en eländig syndare, som beständigt behöfwer nåd, beständigt behöfwer Frälsaren. Hans försoning, Hans förswar. En sådan människa är en **Christen**.

Men här torde ännu någon tänka: Att fara efter att upprätta sin egen rättfärdighet, är wäl dock en mera oskyldig sak, ja, någonting fromt; ty det betecknar ju ett sträfswande att lyda Guds ord i lagen? Hör då huru det betraktas inför en högre domstol — huru Herren Gud ser det, sedan Han utgifwit sin Son till ett blodigt offer för våra synder och i evangelium uppenbarat oss denna sin stora nåd. Apostelen säger:

De äro så icke Guds rättfärdighet undergifna. Märk! De äro icke "undergifna". De strida emot Gud uti Hans högsta wilja och lag, neml. att alla skola hylla Sonen. Här måste wi betänka det som förut sades om allwar och nit. Att wara helt sorglös och lättsinligt förakta Guds heliga lag, är wist ett mera uppenbart eller begripligt förakt för Gud; men att hafwa nit om lagen och icke låtsa märka Guds högsta wilja, det är en förrädisk ondsk, som framkallar Guds högsta wrede. Hör huru Apostelen talar i Ebr. 10: 28, 29. Sedan han först erinrat huru de måste dö, utan barmhertighet, som syndade mot Mose lag, så tillägger han: Huru mycket större näpft, menen I, förtjenar den, som **Guds Son förtrampar och Testamentets blod såsom orent altar?** Här höre wi huru Gud betraktar sjelfrättfärdigheten. Ty genom denna blifwer wisserligen "Guds Son förtrampad" och Hans utgjutna blod föraktadt.

Betänk nu hwad allt detta innebär. Först grundar sig sjelfrättfärdigheten, såsom wi redan funnit, på skrymteri, neml. deruti, att man icke låtsar märka Guds höga kraf på hjertat, genom hwilka kraf en uppriktig själ alltid blifwer brottslig, förödmjukad och nådehungrig, utan man åtnöjes med att gifwa åt Gud blott yttre gerningar. Sedan kommer härtill, att man också föraktar **Guds allrahögsta barmhertighet och nåd**, då Han gaf oss sin Son till en Frälsare och ett offerlam, föraktar Guds Sons allrafrämsta offer, Hans blodiga död, och föraktar alla Guds bestämda förkunnelser härom. Men att så förakta allt hwad Gud gjort och sagt, under det man far efter rättfärdighet och salighet, bewisar också hwilket mörker, som nu beherrsakar själen. Eljest skulle man ju här betänka twenne ting: först, att när Gud gifwit sin Son i döden för oss, det måste wara förbi med all vår rättfärdighet och med all möjlighet att i våra egna personer bestå inför lagen; och för det andra, att Herren Gud då måste hålla ingenting så stort och wigtigt, som att wi gifwa Sonen ära och låta Hans offer wara oss nog. Men det nämnda mörkret kommer

ifrån hjertat, från naturens obenägenhet att se sig sjelf alldeles förtappad och taga hel nåd af Gud. Dersöre säger Apostelen: "De äro icke undergifne för Guds rättfärdighet; de strida mot Guds frälsningsråd; de "äro icke evangelium lydige" (v. 16). Okunnigheten och sjelfrättfärdigheten komma således från hjertats strid mot Herren.

Allt vara Gud undergifven, höra Hans röst och låta säga sig, är för den fallna naturen vida mer påkostande och dödande, än att göra många stora gerningar och derunder hysa stora tankar om sig sjelf, sitt förstånd och sitt görande. Men Herren har sagt: "Lydnad är bättre än offer; och höra till, är bättre än det feta af wädrar". "Hörer, så får eder själ lefwa". Guds evangelium är intet skämt, utan Hans högsta allwar. Det innebär icke blott den högsta nåd, utan ock de allwarjammaste bud: "Hyller Sonen, att Han icke förtörnas på eder" (Ps. 2); att I icke hemfallen under "Dammets wrede" (Uppb. 6: 16). "Den som icke hafwer Sonen, han hafwer icke lifwet" (1 Joh. 5: 12). Se här allwaret af "trons lag" (Rom. 3: 27). Och detta är dock hwad hela werlden söfwer öfwer och hwad i synnerhet undanstymmes för menniskorna genom det stensagra wäsendet af ett fromt lefwerne, religionsöfning, bön, andakt och goda gerningar, hwilket wackra lefwerne gör, att en mängd lagiskt fromma och allwarliga själar gå förtjusta och förblindade till ewig förtappelse. Då religion och ett fromt lefwerne gör, att jag icke blifwer en förtappad syndare, som behöfwer Christi bröllopskläder. då är wisserligen en sådan fromhet mitt mäktigaste salighets hinder (Matth. 21: 31). Men då religion och fromhet i sig sjelfwa äro goda ting, så ligger det egentliga onda i det förwända hjertats strid emot Herren. "De äro icke Guds rättfärdighet undergifne". — Gwilleken denna Guds rättfärdighet är, det så wi nu höra, då Apostelen tillägger:

4. Ty Kristus är lagens ände, till rättfärdighet för hwar och en som tror.

Här hafwa wi nu ett af de förnämsta kärnspråken i den Heliga Skrift. Kristus är lagens ände. Wätte Herrens Ande så förklara det för oss!

Men först böra wi förstå orden, eller hwad Apostelen menar med uttrycket "lagens ände". Gr. textens ord på "ände" betyder ock mål, syftemål, ändamål, och sedan slut, ände — i hwilken sednare bemärkelse det oftast förekommer, t. ex. om werldens ände (Matth. 24: 6; 1 Cor. 10: 11), om lifwets ände (Ebr. 7: 3), om rikets ände (Luc. 1: 33) o. s. w. Nu är det wisserligen sannt, att Kristus är både det ena och det andra, både lagens syftemål och lagens slut, om wi rätt förstå det. — Han är lagens mål, syftemål, först deruti, att allt hwad lagen innehåller, alla dess bud och alla dess förebilder, ytterst syftade på Kristus, i hwilken lagen skulle erhålla all sin uppfyllelse; och för det andra deruti, att, Kristus war den, för hwilken lagen skulle, såsom en

"tuktomästare", förbereda alla människor, till hwilken lagen skulle drifwa oss. — Men genom allt detta är Kristus också lagens ände eller slut; d. ä. då lagen uti Kristus erhållit all sin uppfyllelse och nått sitt mål, så är det slut med hans kraf och domsrätt öfwer dem, som "äro i Christo" (Cap. 8: 1—3). Först wete wi, i afseende på lagens förebilder, att när desse i Kristus blefwo uppfyllda, så upphörde deras tjenst; hwarom i Ebr. 10 Cap. säges: "Lagen hade fluggan af det tillkommande goda" etc., "ärligen måste man offra alltid enahanda offer" etc., "men då denne (Christus) kommer i werlden, säger Han (till Fadren): offer och gäfwor hafwer du icke welat, men kroppen hafwer du mig beredt. Si, jag kommer, i boken är skrifwet om mig, att jag skall göra din wilja, o Gud". Så skulle då lagens förebilder hafwa sitt slut i Kristus (Jemi. Luc. 16: 16). För det andra, sker det i anseende till lagens domsrätt i de heliga buden, neml. att då lagen uti Kristus erhållit allt hwad den krafde af människorna, så hafwa hans fordringar och domar i Sonom fått sin ända, i afseende på alla som genom tron äro i Sonom. Det är slut på det skuldebrefswets kraft som blifwit af borgesmannen betaladt. Härom har Apostelen många trösterika ord, t. ex. dessa: "Christus hafwer förlossat oss ifrån lagens förbannelse, då Han wardt en förbannelse för oss" etc. (Gal. 3: 13). Han hafwer afplånat den handskrift, som oss emot war, hwilken af stadgarna kom och war oss emot; och den hafwer Han tagit oss af wägen och naglat wid korset" (Col. 2: 14). Men likasom lagens regering i stort och i det yttre hade sitt mål och sitt slut i Kristus, så sker ock allt detta andligen i hwarje själ, som utmattad af lagen kommer till tron på Kristus; ty då är det ock slut med lagens regering i samwetet, och själen lefwer nu under en helt annan regering, der allt är idel nåd och gäfwa. Det är om detta allmänna förhållande, att der tron på Kristus inträder, der upphörer lagens regering, Apostelen säger: "Förr än tron kom, woro wi förwarade under lagen, beslutna (inneslutna) till den tro, som uppenbaras skulle. Så hafwer nu lagen warit vår tuktomästare till Kristus, på det wi skola warda rättfärdiga af tron. Nu, sedan tron kommen är, äro wi icke längre under tuktomästaren" (Gal. 3: 23—25). Så är det då slut med lagens fångwaktare-tjenst, när wi kommit till Kristus. Så är då Kristus lagens slut. — Härom talade Apostelen utförligare i Cap. 7: 1—7, hwarest i utläggningen kan läsas mera härom.

Men då Kristus således är både lagens mål och lagens ände, så kunde här ännu blifwa fråga om hwilketdera Apostelen här egentligen åsyftar; och då skall sammanhanget wisa oss på det sednare, eller att Kristus är lagens ände. Ty då Apostelen nyss hade sagt, att de, som foro efter att upprätta sin egen rättfärdighet, gjorde det icke "efter kunskap" och i strid mot Guds rättfärdighet, och han just då tillägger: "Ty Kristus är lagens ände" etc., så märker man, att detta är det rätta ordet — att han welat säga:

Då lagens regering och salighetsväg redan nått sitt slut uti Kristus, måste det vara dåraktigt. ja, att uppenbart strida emot Guds rättfärdighet, om någon nu söker att upprätta sin egen. Det är för sent; lagens regering och talan hafwa slut — således: "Christus är lagens ände". Lagen gäller icke mer i salighetsfrågan; det är der slut med honom. Lagens ursprungliga syfte war, att menniskan skulle rättfärdiggöras genom att lyda lagen; men då menniskan förfelade detta ändamål genom att bryta lagen, och Herren Gud gaf oss sin Son till att fullgöra honom. så är det slut med lagens rättfärdiggörelseväg; så är det nu endast i Kristus, wi hafwa rättfärdighet, i det Hans egen lydnad inför lagen, med alla de saliga förmåner Han dermed förvärfwat, skänkas åt hwar och en som tror. Därföre hade Profeten tidigt förutsagt, att Han skulle kallas "Herren, vår rättfärdighet".

Men betraktom nu hwilken outfäglig tröst, häri ligger, för alla fattiga syndare! Du vill omvända dig till Herren och så förbättra ditt hjerta och ditt lefwerne, att du skall blifwa efter lagen rättfärdig, och då vinna Guds nåd. Detta är willfarelse. Dels skall du aldrig i tiden blifwa i dig sjelf rättfärdig inför lagen, dels war det just "det, som lagen icke kunde åstadkomma", som Kristus för oss fullgjort (Cap. 8: 3) Du wet icke, att det nu är slut med lagens salighetsväg. Hör och betänk, att "Christus är lagens ände, till rättfärdighet för hwar och en som tror". Kristus. Guds ewige Son, vår Frälsare, har för oss warit "under lagen" (Gal. 4: 4), för oss uppfyllt alla des bud: älskat Gud öfwer allting och sin nästa som sig sjelf — samt slutligen för oss lidit lagens förbannelse (Gal. 3: 13). Allt detta gjorde Han ju sannerligen icke åt sig sjelf, ty Han behöfde det icke, utan åt oss — "till rättfärdighet för hwar och en som tror". Detta skola wi ju aldrig glömma. — Ja, du har kanske någon gång börjat tro på honom, men åter funnit dig så brottölig och dömd af lagen, att du nu mistrostar, emedan lagen också är Guds ord, och den fordrar mycket, som du icke kommer ut med: du skulle t. ex. ätminstone nu älska Gud af allt ditt hjerta, du skulle vara rätt gudfruktig och alla stunder hafwa Herren för ögonen, du skulle vara varm och trägen i bönen, vara rätt tacksam för all Guds nåd, vara rätt allvarlig i löftets dödande o. s. w., men nu finner du mycket af motsatta ting hos dig, kallsinlighet, ogudaktighet, lättfinne, m. m. och då kan du icke tycka, att Gud kan vara dig nådig och se med wälbehag på dig. Detta är att åter söka din egen rättfärdighet, söka att i egen person kunna bestå inför lagen. Detta är willfarelse. Du skall aldrig i tiden kunna blifwa i dig sjelf rättfärdig inför lagen. Men Kristus är lagens ände, till rättfärdighet för hwar och en som tror. Du eger nu i honom samma rättfärdighet och samma wälbehag för Guds ögon, som om du sjelf wore alldeles fullkomlig efter lagen. Betänk och glöm aldrig, att Kristus är de troendes rättfärdighet — och att lagens salighetsväg är slut. Det är endast såsom ett färt rättesnöre för

lefwerne och en nådig tuktan för Ebbet, lagen ännu är till för de troende; men i salighetsfrågan, eller när det gäller vår rättfärdighet, vårt välbehag inför Gud, då är det alldeles slut med honom. Ty det är redan afgjort, att vi i oss själwa alltid äro fördömda inför lagen, och vi hafwa redan vår fullkomliga rättfärdighet i Kristus.

Nu o, är detta sanning, då borde vi ju wakna häröfwer, med stor fröjd upplyfta våra hufvuden och ewinnerligen prisa en sådan nåd och frihet. Ja, det är också alldeles icke nog att endast förstå detta, vi måste också beständigt öfwa oss att i samwetet tillämpa det. Derom talar Luther förträffligt i en pred. på 3 Sönd. eft. Trin. Sedan han först mera widlyftigt wisat, att så snart frågan är om salighet, om tron och samwetet, vi aldrig böra låta fånga oss af lagens kraf och hotelser, utan att, i den frågan, Kristus och tron, såsom bruden och brudgummen, böra wara alldeles ensamma i brudkammaren, samwetet — så tillägger han: "Men lagen bultar ändå alltid på dörren och säger: dock måste ju äfwen du likväl göra goda gerningar och hålla Guds bud, om du will blifwa salig. Svara då dristigt och säg: hörer du icke, att det nu ej duger handla derom; ty jag har redan, utan alla gerningar, i min Herre Kristus min rättfärdighet och är redan salig, innan du kommer, så att jag alls icke behöfwer dig dertill", o. s. w. — — — "På detta sätt skulle en människa kunna wärja sig och bestå emot djefwulens ingiswelse och anfäktning, det ware sig af förr begångna eller närwarande synder; så nemligen, att man skiljer wida från hwartannat dessa två, samwete och utwärtets lefwerne, tro och gerning. Således, om lagen will tränga sig på mig och försträcka mitt hjerta, så är hög tid, att jag afswer den kära lagen orlof, och om han det icke will, jag då dristeligen slår ifrån mig hans hot och säger: Jag will gerna göra och främja goda gerningar, hwar jag kan, i sin tid, när vi komma ibland menniskor; men här, hwarest mitt samwete skall stå inför Gud, will jag intet weta deraf; låt mig här wara i fred och säg mig intet om mitt görande eller låtande; här hörer jag hwarken Moses eller fariseerna, utan här skall Kristus ensam regera och wara mitt allt, och jag will liksom Maria sitta wid Hans fötter och höra Hans ord; Martha bör stanna derute i köket och der sköta sina hushållssyflor och lemna samwetet i fred".

"Men huru? Om jag ännu alltid har synd hos mig, så är det ju icke rätt? Svar: ja, det är sannt, jag är ju en syndare och gör orätt; men derföre må jag icke förtwifla eller fara till helwetet eller fly för lagen. Ty jag har ännu en rätt och en gerning utöfwer Moses, hwarigenom jag fattar Gonom, som har fattat mig, och håller mig wid Gonom, som har i dopet undfått mig och lagt mig i sitt sköte, samt genom evangelium författ mig i delaktighet af alla sina egodelar och bjuder mig att tro på sig. Svar Han är, der må du således genast bjuda fariseerna, såväl som Moses med sina taflor, tiga stilla och wika undan; ty der

har ingen lag någon rätt att anklaga eller fordra, om jag än icke har gjort eller kan göra hwad han kräfwer. Ty hwad som brister och felas mig, det har jag allt rikligen i Kristus".

"Men detta är endast de Christnas konst och lärdom och hörer endast dit, der Kristus allena bör regera, och samwetet har att handla med Gud. Det predikas icke för grofwa, fräcka och lössaktiga menniskor; ty sådana förstå intet häraf, utan, såsom Petrus säger, de förwärra och wränga det till sin egen förtäpelse, de taga sig här anledning att lefwa som dem lyster och säga: Hå, hwad behöfwer jag göra goda gerningar? Hwad skadar det, att jag är en syndare? Kristus har ju uppfyllt lagen o. s. w. Sådant duger nu icke heller. Ty här måste du också betrakta hwad Kristus widare gör, då Han af fri kärlek söker förlorede får, undfår publikaner och syndare och predikar för dem. Der skall du se, att Han gör mycket mer än lagen bjudit honom och lärer dig med sitt exempel att äfwen så göra". Så långt Luther.

Så säger också Apostelen i vår text, att allt detta gäller endast de trogna — "till rättfärdighet för hwar och en som tror". Det är endast för den som tror, Kristus är till rättfärdighet. — Men märk slutligen, att här åter står: "Swar och en som tror". Du tänker: Saken är öfvermåttan tröstelig; men huru skall jag också weta, att allt detta tillhör mig? Swar: Här står uttryckligt: "Swar och en som tror". Är du ännu en sådan, som lefwer antingen i sorglös fåfänglighet, eller under lagigt trälldom, och ännu kan berga dig Kristus förutan, så hörer wist denna nåd icke dig till; men har det kommit derhän med dig, att du icke mer kan finna ro i allt hwad du själf gör, utan med all din stora uselhet hänger wid Kristus, hungrar och törstar efter Kristus, har din enda tröst i Kristus och ordet om honom, så är du wisserligen en troende. Och då gäller allt detta äfwen om dig, neml. att det nu är slut med lagens doms-rätt öfwer dig; Gud skall aldrig mer döma dig efter lagen, så sannt Kristus är lagens ände, till rättfärdighet för hwar och en som tror. Prisadt ware Hans namn ewinnerligen!

Den gamla, fasta grunden.

Så älskade Gud werlden, att Han utgaf sin enda Son etc. Joh. 3: 16.

Såsom Han oss utwalt hafwer i honom, förrän werldens grund lagd war. Eph. 1: 4.

När undret i Gudomens tanke änn' låg
Att werldar ur intet framfälla,
Det höga, alltseende ögat re'n såg,
Att Adam i synd skulle falla.

Swär fanns nu ett offer, nog heligt och stort
All werlden med Gud att försona,
Att bota den skada vårt syndafall gjort
Och rädda Guds skapelses krona?

Då talade Sonen i Gudomens råd:
Jag sjelf detta offer vill blifwa,
Att frälsta de fallna, förwärfsa dem nåd,
Min herrlighets-thron öfwergifwa,

Och menniska bli på en jord, full af nöd,
Hur bittert, hur hårdt det än gälle,
Att offras åt lidande, smälek och död,
Rättfärdig i syndares ställe.

Min lydnad, o Fader, för deras jag satt;
För denna all synd du förglömmar,
Då wredenes kall i Gethsemane natt
Och sedan på korset jag tömmer.

Då allt är fullbordadt och uppfyllt din lag,
Och menniskoslägtet förlossadt,
Då får det ju alltid din nåd, ditt behag,
Och helwetets wälde är krossadt.

Så talade Sonen — så Gudomens råd
I Ordet förklarar sitt sinne.
Och frälsningsbeslutet, det högsta af nåd,
Utfördes då tiden war inne.

När allt war fullkomnadt — det ordet blef sannt:
"Jag tager det lif, som jag låter" —
Då gick Han med blodet, försoningens pant,
Till himmelens helgedom åter,

Att der, i treeniga Gudomen fäst,
Som menska sig och uppenbara,
Och barnen, som konung och öfwerstepest,
Med allmakt och förbön bewara.

Så är då den ewiga grundwalen lagd
För syndares frälsning — wi slipa
Att dö för vår synd. Lita helt oförsagd
På denna årtusendens klippa!

Ja, säll den som endast på denna har byggt
Sin tros och sin salighets boning!
En syndares hjerta blott der blifwer tryggt,
På grundfästet, Jesu försoning.